

Pedagogisch werkplan KDV *ik*OOK!

“Zo zijn onze manieren!”

Locatie Nederweert

December 2018

Inleiding

Dit is het pedagogisch werkplan van *ikOOK!* Nederweert welke van toepassing is op onze dagopvang (0-4 jaar) in het Integraal Kindcentrum in Nederweert (bij OBS De Klimop).

In dit pedagogisch werkplan, staan de dagelijkse gang van zaken en de manier waarop de pedagogisch medewerkers hun kerntaak vervullen, omschreven.

Hoofdstuk 1 geeft in enkele bewoordingen de pedagogische visie van *ikOOK!* weer.

Voor de volledige tekst verwijzen wij naar het pedagogisch beleidsplan van *ikOOK!*. Deze is te vinden op de site <http://www.ik-ook.nu/homepage/onze-pedagogische-visie> onder vermelding van ons pedagogisch beleid.

Hoofdstuk 2 is een concrete uitwerking van het pedagogisch beleidsplan van

ikOOK! en beschrijft de dagelijkse gang van zaken en ons pedagogisch handelen daarin.

Ook worden hierin van iedere locatie een beschrijving gegeven voor wat betreft specifieke tradities, omvang, binnenruimte en buitenruimte e.d. beschreven.

Deze stukken liggen ter inzage op de locatie en kunnen ook worden gedownload vanaf onze website.

Praktische informatie

Contactgegevens

Locatie: Nederweert
 Adres: Dokter van de Wouwstraat 39
 6031 HC Nederweert
 Telefoonnummer: 06 401 912 50
 E-mailadres: nederweert@ik-ook.nu

Pedagogisch medewerkers Rian van Doren (KDV en PSZ), Lieke van der Wallen (KDV en BSO), Janou Vaas (BSO en KDV), Sandra de Groot (BSO en KDV), Janine Smeets (BSO en peuterprogramma) Esther Mertens (KDV en BSO), Monique Gerits (KDV en BSO) en Janou Vaas (KDV en BSO). Dilara Gul (inval).

Maximale groepsgrootte 2 stamgroepen.

Groepsnamen	Leeftijd	Aantal
Kanga's	0 tot en met 4 jaar	Maximaal 16 kinderen
Peutergroep	2 tot en met 4 jaar	Maximaal 16 kinderen

Vaste gezichten
 KDV

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
	A	A half	A	A
B	B		B	
F		G	D/C	
C		C half		C

A = Lieke
 C = Janou
 F = Sandra

B = Rian
 D = Monique
 G = Shanou

Locatiemanager: Mijke Staps
 Telefoonnummer: 040- 4100155
 E-mailadres: info@ik-ook.nu

Assistent Leidinggevende Shanou Smolenaers (KDV en BSO)

Website: www.ik-ook.nu

Openingstijden KDV
 Maandag 7.30-18.00 uur
 Dinsdag 7.30-18.00 uur
 Woensdag 7.30-18.00 uur
 Donderdag 7.30-18.00 uur
 Vrijdag 7.30-18.00 uur
 Gesloten: zaterdag, zondag en erkende feestdagen.

Openingstijden Peutergroep
 Maandag 8.45-11.45 uur
 Dinsdag 8.45-11.45 uur
 Donderdag 8.45-11.45 uur
 Gesloten: zaterdag, zondag, erkende feestdagen en tijdens schoolvakanties.

Inhoudsopgave

1. Pedagogische visie <i>ikOOK!</i>	6
2. “Zo zijn onze manieren!”	7
2.1 De interactie tussen de pedagogisch medewerker en het kind.....	7
Brenge en halen	7
Geborgenheid en veiligheid	8
Gewetensvorming	8
Keuzes maken.....	8
Knuffels & Spenen	8
Observaties & 10-minutengesprekken.....	9
Mentorschap	9
Ontwikkelingsachterstand.....	9
Opvallend (negatief) gedrag.....	9
Privacy	9
Rituelen	10
Stimuleren tot zelfstandigheid	10
Straffen en belonen.....	10
Verschonen.....	10
Ondersteuning andere volwassenen in afwijking van de BKR	10
Afwijking Leidster-kind-ratio	11
Vier-ogen principe	11
Zelfvertrouwen	12
Zindelijkheid	12
2.2 De interactie tussen de kinderen onderling: de groep.....	13
Dagprogramma kinderdagverblijfgroep/ werkwijze van de stamgroep	13
Peuterprogramma	14
Eten en drinken	14
Groepsactiviteiten.....	15
Leeftijdgenootjes en het verlaten van de stamgroepruimte	15
Pesten	15
Regels	15
Stamgroepen	16
Samengestelde kdv/bsa groep.....	16

Combinatiegroep kinderdagverblijf en voorschoolse opvang	16
Stimuleren van contacten	16
Vriendschappen.....	17
Wennen	17
2.3 De fysieke omgeving, zowel binnen als buiten	18
Beschrijving binnenruimte locatie <i>ikOOK!</i> Nederweert kinderdagverblijfgroep	18
Beschrijving binnenruimte locatie <i>ikOOK!</i> Nederweert peutergroep.....	18
Beschrijving buitenruimte locatie <i>ikOOK!</i> Nederweert.....	19
Slaapruimtes.....	19
Veiligheid	19
2.4 Ons activiteitsaanbod	20
Buiten spelen.....	20
Feesten	20
Thema's	20
Uitstapjes & Wandelen.....	20
Verjaardagen	21
2.5 Het spelmateriaal dat wij aanbieden	22
Audiovisuele middelen	22
Cognitieve ontwikkeling	22
Creatieve ontwikkeling.....	22
Emotionele ontwikkeling.....	22
Motorische ontwikkeling.....	22
Sociale ontwikkeling.....	22
Taalontwikkeling.....	23
Zintuiglijke ontwikkeling.....	23
Nawoord.....	24

1. Pedagogische visie ikOOK!

Bij ons staat de eigenheid van het kind centraal. Ieder kind is uniek en heeft een eigen karakter en ontwikkeltempo. Om zich te kunnen ontwikkelen, heeft een kind verzorging, geborgenheid, en uitdaging nodig. ikOOK! wil kinderen helpen zich te ontwikkelen tot zelfstandige personen, die hun eigen keuzes kunnen maken.

De pedagogisch medewerkers van ikOOK! zien zich als medeopvoeder naast de hoofdopvoeder, de ouders. Vanuit deze gedachte worden kinderen begeleid in het opgroeien en gestimuleerd door de pedagogisch medewerkers in hun ontwikkeling. Om de kinderen daarin zo goed mogelijk te faciliteren bieden wij de kinderen structuur en regelmaat. Onze medewerkers verbinden zich aan het kind en de ouders door liefdevol en met aandacht hun werk te doen. Bovendien verbinden zij zich aan onze pedagogische visie en zullen zij daarbij bewust en in verbondenheid naar hun eigen handelen en dat van hun collega's blijven kijken. Veiligheid en vertrouwen zijn de basisbegrippen waar het de opvang betreft, net als samenwerking met de school en de ouders, waardoor afstemming over de opvoeding van de kinderen optimaal kan plaatsvinden.

Integraal Kindcentrum De Klimop is niet alleen een gebouw waarin primair (openbaar) onderwijs, dagopvang en buitenschoolse opvang gevestigd is. Het is een gebouw waar kinderen van 0-13 jaar in hun ontwikkeling gestimuleerd worden. Waar pedagogisch medewerkers en leerkrachten elkaar inspireren op pedagogisch vlak. Waar ouders terecht kunnen om zo goed mogelijk vorm te kunnen geven aan de combinatie van werken zorg voor hun kinderen. Waar uniformiteit is in pedagogisch beleid en waar er sprake is van een doorgaande lijn van voorschool naar basisschool.

Daarnaast vinden wij het belangrijk, dat de kinderen het naar hun zin hebben bij ikOOK! en zichzelf kunnen zijn, waarbij plezier voorop staat!

Meer over onze pedagogische visie vindt u uitgebreid in ons pedagogisch beleid.

2. “Zo zijn onze manieren!”

Wij hanteren de volgende pedagogische ‘middelen’ om onze visie inhoud te geven:

1. De interactie tussen de pedagogisch medewerker en het kind
2. De interactie tussen de kinderen onderling: de groep
3. De fysieke omgeving, zowel binnen als buiten
4. Ons activiteiten aanbod
5. Het spelmateriaal dat wij aanbieden

2.1 De interactie tussen de pedagogisch medewerker en het kind

Ieder moment waarop wij in contact zijn met de kinderen, is een pedagogisch moment. De pedagogisch medewerker is in die zin een ‘levend pedagogisch middel’. In onze omgang met de kinderen gaan wij ervan uit dat een kind niet stout is omdat hij stout wil zijn, maar dat hij iets ‘stouts’ doet of zegt, om aan een behoefte te voldoen (zoals behoefte aan aandacht, of duidelijkheid, of vriendschap). Als een kind iets doet wat wij niet goed vinden, dan keuren wij het gedrag, de handeling van het kind af, maar niet het kind zelf. Wij geven ik-boodschappen af en zeggen wat we wél verwachten van een kind en niet alleen wat niet mag. Bijvoorbeeld: ‘hou je goed vast’ in plaats van ‘val niet’. Ook leggen wij uit waarom wij gedrag wel of niet goedkeuren. Hieronder volgt, in alfabetische volgorde, een opsomming van onderwerpen, die gedurende een dag op het kinderdagverblijf aan de orde komen en direct te maken hebben met de interactie tussen de pedagogisch medewerker en het kind.

Basishouding van de pedagogisch medewerker:

Wij stralen plezier en enthousiasme uit.

Wij nemen de kinderen serieus.

Wij werken met warmte en betrokkenheid

Wij denken na over wat we doen, waarom we iets doen en wat we ermee bereiken

Wij staan open voor nieuwe ideeën en vernieuwen steeds ons handelen

Wij werken gestructureerd.

Wij spreken de kinderen aan op een manier, die past bij hun ontwikkeling.

Wij streven ernaar, dat de kinderen het naar hun zin hebben, zich geborgen voelen.

Wij stellen ons open op voor zowel collega’s, kinderen als ouders.

Wij stralen vertrouwen uit naar de kinderen, ouders en collega’s.

Wij oordelen en veroordelen anderen niet op gedrag, uiterlijk, leeftijd, geloof of geslacht.

Brengen en halen

De kinderen worden ontvangen in hun eigen stamgroep. Dit kan zijn: het kinderdagverblijf voor de kinderen van 0 tot 4 jaar of de peutergroep van 2 tot 4 jaar. Kinderen van het kinderdagverblijf gaan naar het kinderdagverblijf en de peuters gaan naar de peuter / bso ruimte.

Wij vinden het belangrijk, dat de ouders bij binnenkomst even een praatje maken en vertellen hoe het met hun kind gaat en of er nog bijzonderheden zijn. Als er bijzonderheden zijn, dan noteren wij dat op de daglijst.

Wij attenderen de ouders erop, dat afscheid nemen belangrijk is. Dit geeft duidelijkheid naar het kind toe. De pedagogisch medewerker kan hier een belangrijke rol in spelen. Zeker wanneer het afscheid nemen moeilijk verloopt. Een kind kan het de eerste keren wat moeilijk hebben bij het afscheid: wij vragen ouders om dan niet te lang te aarzelen. Neem duidelijk afscheid, maak het afscheid niet te lang en neem slechts één keer afscheid. U kunt ervan op aan dat uw kind tijdens en na uw vertrek extra aandacht krijgt van de pedagogisch medewerkers. Ouders mogen altijd bellen om te vragen hoe het kind na het afscheid nemen reageerde, of met andere vragen. U kunt er vanuit gaan dat wij u bellen wanneer uw kind ontroostbaar blijft.

Wanneer de kinderen worden opgehaald, wordt aan de ouders verteld hoe de dag verlopen is, wat hun kind die dag gedaan heeft, met wie en waarmee het gespeeld heeft en of er nog bijzonderheden zijn. Kinderen worden niet aan “vreemden” meegegeven, tenzij dit vooraf door de ouders is doorgegeven.

Geborgenheid en veiligheid

Wij bieden geborgenheid en veiligheid, door actief te luisteren naar het kind en dit te vertalen naar de behoeftes van het kind. Aandacht voor elkaar op een manier die bij het kind past, is hierbij ons uitgangspunt. Dit kan bijvoorbeeld betekenen, dat een kind juist liever niet op schoot wil als het verdriet heeft, maar liever even samen een spelletje doet. Geborgenheid en veiligheid creëren wij ook, door structuur aan te bieden, zoals een team van vaste pedagogisch medewerkers en een vaste dagindeling met de daarbij behorende rituelen. Wij communiceren letterlijk op het niveau van de kinderen, door veel bij hun op de grond te zitten en door de knieën te gaan, om hen op ooghoogte te benaderen. Wij tonen betrokkenheid bij zowel het kind als de ouders. Ook dit geeft het kind een gevoel van veiligheid.

Gewetensvorming

Zelfstandigheid houdt niet alleen in dingen zelf kunnen doen, minstens even belangrijk is het om zelf te weten wat goed en fout is om te doen. Bij jonge kinderen moet dit geweten nog gevormd worden. De pedagogisch medewerker houdt hiermee rekening door vriendelijk, maar consequent en duidelijk kinderen aan bepaalde regels te houden en uit te leggen waarom deze regels gelden. Het kind leert zo langzamerhand wat wel en niet mag en waarom. Hierbij leggen wij de nadruk op positief gedrag. Negatief gedrag keuren wij af, maar niet het kind zelf. De pedagogisch medewerkers zijn zich constant bewust van hun voorbeeldfunctie. Zij hebben inzicht in de gewetensontwikkeling van het kind en zullen een kind nooit als 'stiekem', 'achterbaks' of 'slecht luisterend' bestempelen, terwijl het kind gewoon nog niet anders kan. Het volgende stukje theorie legt uit waarom: Kinderen van ongeveer tweeënhalf jaar weten al redelijk wat de pedagogisch medewerker niet goed vindt. Zij kunnen zich daar echter alleen nog maar aan houden, als die pedagogisch medewerker daadwerkelijk aanwezig is. Iets wat niet mag in haar aanwezigheid, mag wel als ze er niet is. De regel geldt als het ware niet meer, wanneer de pedagogisch medewerker weg is. Als het kind vervolgens de regel gaat 'verinnerlijken', gaat het zichzelf hardop toespreken "nee, mag niet", maar het gaat toch eerst nog wel even door met datgene wat niet mag. Hierna komt de fase waarin het kind de 'schuld' op iets of iemand anders gaat schuiven. Het kind weet dat het iets gedaan heeft wat niet mag, maar heeft het toch gedaan en dat verwacht het kind, waardoor het niet meer de ware toedracht snapt en een toedracht gaat zoeken, bijvoorbeeld "de hond heeft het koekje gepakt". Hierop volgend in de ontwikkeling volgt pas de 'eigen schuldbekenenis': het kind doet iets verkeerd, weet dat het iets niet goed heeft gedaan en kan dan bewust besluiten om het op te biechten of achter te houden.

Keuzes maken

Kiezen is goed, maar dit betekent absoluut geen vrijheid blijheid.

Wij willen de kinderen helpen zich te ontwikkelen tot zelfstandige personen, die hun eigen keuzes kunnen maken. Door zelf keuzes te maken, ontwikkelen kinderen een eigen persoonlijkheid met eigen voorkeuren en leren ze om te gaan met hun eigen normen en waarden. Ook leren ze zo verantwoordelijkheid te dragen voor de consequenties van hun eigen keuzes.

Het leren maken van keuzes, begint voor jonge kinderen, door hen in eerste instantie een beperkt aantal keuzemogelijkheden te bieden zoals: "Wil je met de puzzel spelen of in het keukentje?".

Hierdoor is voor het kind overzichtelijk wat de mogelijkheden zijn en binnen welk kader. Ook stemmen we de hoeveelheid spel materiaal af op het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

Later wordt de vraagstelling steeds ruimer en algemener en eindigt bij wijze van spreken met "wat ga je straks doen?".

Knuffels & Spenen

De kinderen mogen hun eigen knuffel en speen meenemen naar het kinderdagverblijf. Wij leren de kinderen om deze af te geven en in hun bakje/mandje te leggen.

Wanneer de kinderen van de kinderdagverblijfgroep gaan slapen of rusten, mogen ze hun knuffel of speen weer even hebben. Soms krijgen de kinderen hun knuffel of speen tussendoor. Zo bieden wij de kinderen veiligheid en geborgenheid en stimuleren wij hen toch ook om op eigen benen te staan.

Observaties & 10-minutengesprekken

Rond de verjaardagen van het kind worden er 10-minuten gesprekken gehouden met de ouders. Ter voorbereiding op dit gesprek, schrijft één van de pedagogisch medewerkers een observatie, aan de hand van een observatieformulier. In het gesprek met de ouders worden de bevindingen van de pedagogisch medewerker besproken. Het 10-minuten gesprek is met name bedoeld om de ontwikkeling van het kind in grote lijnen te bespreken. Als er eerder twijfels of vragen zijn over de ontwikkeling van het kind, dan wordt er niet gewacht tot dit gesprek, maar wordt dat al eerder met de ouders besproken. In die zin komen er tijdens het 10-minuten gesprek geen 'zorgelijke of nieuwe zaken' aan de orde.

Mentorschap

Ieder kind heeft een eigen mentor. De mentor is ook het aanspreekpunt voor de ouders. Bij het intakegesprek zal aan ouders bekend worden gemaakt wie de mentor van het kind is. Op de locatie is ook altijd een lijst in te zien welke kinderen welke mentor hebben. N.a.v. de jaarlijkse observatie als er een een gesprek met ouders en de mentor plaats vinden over de ontwikkeling van het kind. Wij streven ernaar dat iedere pedagogisch medewerker iets kan vertellen over het dagelijkse gebeuren en het verloop van de (mid)dag. In vakanties en/of vrije dagen is er altijd een 'achterwacht- mentor'. Dit zijn medewerkers die zoveel mogelijk op een vaste basisgroep invallen. Daar ikOOK! klein en overzichtelijk is zijn alle pedagogisch medewerkers vertrouwd voor de kinderen.

Ontwikkelingsachterstand

Als wij hierin iets menen te signaleren, dan bespreken wij dat eerst met onze collega's. Als deze onze zorg herkennen, dan bespreken wij het met de locatiemanager. Als ook deze het herkent, dan bespreken wij het met de ouders. Afhankelijk van de ernst van de situatie, kan dit zijn tijdens een rustig haal- of brengmoment, of in een apart gesprek.

Als de ouders onze zorg delen dan wordt, afhankelijk van de noodzaak, in overleg met hen de hulp ingeroepen van een externe instantie zoals bijvoorbeeld het consultatiebureau, het opvoedbureau, het maatschappelijk werk, of anderszins.

Opvallend (negatief) gedrag

Als een kind negatief gedrag vertoont, observeren wij eerst of het aan de groep ligt, of het alleen op dat moment is, of dat het structureel is. Als een kind bijvoorbeeld veel huilt, dan houden wij eerst bij hoeveel, hoe vaak en wanneer het kind huilt. Op deze wijze ontdekken wij er misschien regelmaat of logica in. Wij maken hierbij geen gebruik van een observatieformulier. Wel schrijven wij op wat ons opvalt en bespreken dat met collega's, vervolgens met de locatiemanager, eventueel de pedagoog en uiteindelijk met de ouders.

Wanneer een bepaalde aanpak van het kind nodig is, dan bespreken wij dit in een groeps-/werkoverleg en leggen dit schriftelijk vast. Eén lijn hierin is belangrijk, daarom worden ook de ouders ingelicht. Komen wij er, ook samen met de ouders, niet uit, dan wordt, in overleg met de ouders, externe ondersteuning ingeroepen. Bij bepaald negatief gedrag (bijvoorbeeld bijten) zetten wij het kind even apart in de groep. Wij vertellen de ouders hoe wij met het kind omgaan wanneer het opvallend (negatief) gedrag vertoont, zodat de ouders kunnen vertellen hoe zij thuis met dit gedrag omgaan of dat zij onze aanpak wellicht over kunnen nemen om zo op één lijn te komen.

Privacy

Ook kinderen, hoe klein ze ook zijn, hebben behoefte aan en recht op privacy. Daarom nemen wij ten alle tijde de privacy van de kinderen in acht.

Kinddossiers worden in een afgesloten kast bewaard. In notulen worden alleen de initialen van de kinderen genoemd. De overdracht naar collega's is niet openbaar voor ouders.

Wij verstrekken geen informatie over de kinderen aan derden, tenzij regelgeving ons hiertoe verplicht. Wanneer wij in pedagogisch opzicht een vraag hebben over een kind en wij hebben de behoefte deze vraag voor te leggen aan een externe deskundige, dan waarborgen wij hierbij altijd de anonimiteit van het kind.

De kinderen hebben het recht af en toe alleen te spelen of alleen te zijn. Wij stellen hen hiertoe in de gelegenheid middels het creëren van hoekjes en tijdens momenten van vrij spel.

Vanzelfsprekend dienen wij hierbij ook hun veiligheid te garanderen en houden vanuit dat oogpunt altijd een oogje in het zeil.

Rituelen

Omdat tradities en rituelen van groot belang zijn voor de structuur en herkenbaarheid voor de kinderen, besteden wij daar veel aandacht aan. Rituelen bieden houvast als indeling van de dag, maar ook gedurende het hele jaar. De herhaling geeft de kinderen zekerheid en vertrouwen. Bij het halen en brengen en bij het eten en het naar bed gaan, zijn er vaste handelingen en rituelen (bijv. een liedje zingen voor het eten) zodat de kinderen weten wat er gaat gebeuren.

Stimuleren tot zelfstandigheid

Al van jongs af aan stimuleren wij de kinderen tot zelfstandigheid. Bij jonge kinderen begint dit met kleine dingen zoals zelf uit het flesje drinken, daarna zelf leren eten, daarna zelf het brood smeren. Andere voorbeelden zijn zelf leren aan- en uitkleden, handen wassen, opruimen. Wij laten de kinderen al heel jong kleine opdrachtjes uitvoeren zoals iets pakken of aangeven, of bijvoorbeeld helpen met de bekertjes op te stapelen. Als de kinderen wat groter zijn, geven wij ze een taak met meer verantwoording. Bijvoorbeeld iets naar iemand toe brengen.

Ook het leren voor zichzelf op te komen en zelf problemen op te lossen, hoort bij het stimuleren tot zelfstandigheid.

Straffen en belonen

Als een kind iets goed doet, leuks doet, iets gemaakt heeft, iemand geholpen heeft, belonen wij het kind door positieve aandacht, zoals een compliment, een duim omhoog, een applaus of een knuffel. Door positief gedrag te belonen, wordt het gevoel van veiligheid en geborgenheid vergroot, het zelfvertrouwen gesterkt en de kans op negatief gedrag kleiner. Daarom vinden wij belonen belangrijker dan straffen. Iets doen wat niet mag, heeft over het algemeen te maken met uitproberen, ontdekken, grenzen leren kennen. Wij leggen niet de nadruk op het woord 'straffen', maar benoemen het liever 'bewust worden van regels, normen en waarden'.

Als een kind iets doet wat niet mag, proberen we het de ene keer af te leiden, de andere keer leggen wij uit waarom iets niet mag en vertellen wij wat wél mag. Met name bij kleine kinderen is het belangrijk om een alternatief te bieden. Vaak weten en begrijpen zij nog niet dat iets niet mag. Een eenvoudige uitleg hierover en een alternatief geven dan duidelijkheid.

Hoe wij een kind benaderen, is mede afhankelijk van het ontwikkelingsniveau van het kind.

Als een wat ouder kind (vanaf 2 à 2½ jaar) na drie waarschuwingen nog steeds datgene doet wat niet mag, zetten wij het kind even apart. Wij vragen het kind dan om erover na te denken waarom het datgene doet wat niet mag. Over het algemeen duurt zo'n moment maar een paar tellen. Een kind wordt nooit als straf alleen buiten de groep geplaatst. Om op een eenduidige manier om te kunnen gaan met straffen en belonen, is het belangrijk dat alle regels (omgangsregels, gedragsregels, groepsregels, huisregels) en de daaraan verbonden consequenties, voor alle pedagogisch medewerkers en de kinderen duidelijk zijn. Deze staan daarom beschreven in dit pedagogisch werkplan van ikOOK!.

Wij passen de consequenties van het overtreden van regels op alle kinderen eenduidig toe.

Wanneer wij waarschuwen, doen wij vervolgens ook wat wij gezegd hebben.

Verschonen

Wij hanteren vaste verschoonmomenten. Voor de kinderdagverblijfgroep verschonen wij 's ochtends, tussen de middag en 's middags ná de eet- en drinkmomenten. Voor de peutergroep is dit ingebouwd in het peuterprogramma, alle kinderen gaan 2 keer naar het toilet of worden verschoont door de pedagogisch medewerker. Verder natuurlijk zo vaak als nodig.

Als wij de kinderen verschonen, geven wij ze persoonlijke aandacht. Wij zien het verschonen als een belangrijk contactmoment met het kind.

Ondersteuning andere volwassenen in afwijking van de BKR

De locatiemanager is enkele malen per maand op de locatie aanwezig om (o.a.) de pedagogisch medewerkers te kunnen ondersteunen. Bij acute situatie zoals het onwel worden van een pedagogisch medewerker tijdens schoolweken zijn er onderwijs- en onderwijsondersteunend personeel in het gebouw aanwezig die op dat moment kunnen bijspringen. Indien er calamiteiten zijn buiten de aanwezigheid van schoolpersoneel staan er ook verschillende achterwachten paraat. Deze achterwacht dient binnen 10 minuten op de locatie te zijn. Pedagogisch medewerkers hebben een lijst met telefoonnummer en namen van de achterwacht op de groep liggen.

Afwijking Leidster-kind-ratio

ikOOK! hanteert de wet- en regelgeving die van toepassing is op de kinderopvang. ikOOK! past de vastgestelde leidster-kindratio toe zoals berekend kan worden middels de rekentool op 1ratio.nl. Bij minimaal tien uur aaneengesloten opvang, kan worden afgeweken van de beroepskracht kindratio gedurende maximaal drie uur per dag. Er kunnen tijdens die uren minder pedagogisch medewerkers worden ingezet. Voorbeelden zijn bij het starten, sluiten van de dag en bij pauzes van de pedagogisch medewerkers. Voorwaarde is dat minimaal de helft van het op grond van de beroepskracht-kindratio vereiste aantal medewerkers wordt ingezet. Deze uren voor de afwijkende inzet kunnen op de dagen van de week verschillen, maar zijn wel iedere week hetzelfde. In onderstaand schema geeft ikOOK! weer wanneer wij niet afwijken en wanneer wij mogelijk afwijken van het leidster kindratio.

IkOOK! Nederweert

	Niet afwijken van leidster kindratio	Mogelijk afwijken leidster kindratio
Maandag	7.00-8.00 8.30-13.00 14.30-17.00	8.00-8.30 13.00-14.30 ivm pauze 17.00-18.00
Dinsdag	7.00-7.30 8.45-13.00 14.30-17.30	7.30-8.30 13.00-14.30 ivm pauze 17.30-18.00
Woensdag	7.00-7.45 8.45-13.00 14.00-17.00	7.45-8.45 13.00-14.00 ivm pauze 17.00-18.00
Donderdag	7.00-8.00 8.45-13.00 14.30-17.15	8.00-8.45 13.00-14.30 ivm pauze 17.15-18.00
Vrijdag oneven weken	7.00-7.45 8.45-13.00 14.00-17.00	7.45-8.45 13.00-14.00 ivm Pauze 17.00-18.00
Vrijdag even weken	7.00-7.45 8.45-11.00 14.00-17.00	7.45-8.45 11.00-12.00 17.00-18.00

Vier-ogen principe

Dit principe gaat er vanuit dat wanneer een pedagogisch medewerker alleen is met de kinderen, er altijd iemand moet kunnen meekijken of meeluisteren. Daarom voegen wij aan het begin en eind van de dag vaak groepen samen, waardoor ook op zo'n moment wordt voorkomen dat een medewerker alleen is met de kinderen. Daarnaast vragen wij aan ouders om opvallende signalen over het gedrag van pedagogisch medewerkers op de groep te melden aan de locatiedirecteur (mijkestaps@ik-ook.nu), dit daar ouders bij het opstarten en sluiten van de dag onverwachts binnen kunnen lopen.

Behalve dat wij op deze manier het vier-ogen principe nastreven, wordt hier ook al uitvoering aan gegeven, door de vele ramen die tussen de ruimtes aanwezig zijn. Hierdoor is het mogelijk om vanuit de naastgelegen ruimte zicht te houden op datgene wat zich in de ruimte ernaast afspeelt. Daarnaast komt de locatiemanager of schoolpersoneel geregeld binnenlopen. Een stagiaire dient niet om aan de beroepskracht-kindratio te voldoen, maar dienen uiteraard wel als extra paar ogen. Zo ook bijv. de huishoudelijk medewerkster en de conciërge van school. Ook zijn ouders altijd welkom om een dagdeel mee te draaien op de groep.

Naast het treffen van bouwkundige voorzieningen, is signaleren van essentieel belang. Omdat het moeilijk is om je collega's aan te spreken op hun gedrag, proberen wij medewerkers hierin te stimuleren. Elkaar feedback geven over het handelen wordt als 'normaal' gezien.

Voor een verdere uitwerking verwijzen wij naar het protocol 4 ogen principe dat op de locatie op te vragen is.

Zelfvertrouwen

Wij helpen het zelfvertrouwen van de kinderen te ontwikkelen, door hen positieve aandacht en complimenten te geven. Wij stimuleren de kinderen om zelf(standig) iets te doen, om iets ten minste te proberen. Wij nemen er genoeg mee, als een kind iets op zijn eigen wijze doet of probeert. Wij geven de kinderen de tijd om iets zelf te doen en grijpen niet meteen in.

Zindelijkheid

Een belangrijk onderdeel van het zelfredzaam worden, is de zindelijkheidstraining. Afhankelijk van de ontwikkeling, behoefte en rijping van het kind, wordt hieraan, in overleg met de ouders, aandacht besteed. Het is van belang, dat het kind zelf aangeeft er aan toe te zijn. Kinderen moeten niet, mogen wel. Wij maken gebruik van zowel potjes als kinder-wc's. Wij maken gebruik van stickers of stempels om de kinderen te belonen en te stimuleren en ze net even over de streep te trekken om zindelijk te worden.

2.2 De interactie tussen de kinderen onderling: de groep

De algemene ontwikkeling en het welbevinden van het kind, worden beïnvloed door de groep. Kinderen leren van elkaar en zijn elkaars voorbeeld. In de groep leren kinderen om te gaan met anderen, waardoor zij zichzelf ook weer beter leren kennen.

ikOOK! benut de groep als pedagogisch middel, om de kinderen te helpen zich te ontwikkelen tot zelfstandige personen en zich zo voor te bereiden op de maatschappij en het sociale leven in die maatschappij.

Hieronder volgt, in alfabetische volgorde, een opsomming van onderwerpen, die gedurende een dag op het kinderdagverblijf aan de orde komen en direct te maken hebben met de interactie tussen de kinderen onderling, in de groep.

Dagprogramma kinderdagverblijfgroep/ werkwijze van de stamgroep

Wij hanteren een vast dagprogramma, dat zoveel mogelijk aansluit bij de behoeften van de kinderen. Elke groep heeft een eigen dagritme voor eten, spelen, slapen, etc. Voor kinderen tot 10 maanden stemmen wij de dagindeling af op de individuele behoefte van uw kind. De eet- en slaaptijden van thuis worden aangehouden. Kinderen vanaf 10 maanden gaan wij, in overleg met u, langzaam aan laten meedraaien in de vaste dagindeling van de groep. Deze bestaat uit vaste onderdelen als: eten, verschonen, slapen, spelen en naar buiten gaan. Dit gebeurt zo veel mogelijk op vaste momenten. De dagindeling ziet er dan ook globaal als volgt uit:

7.30-9.30 uur	brengen van de kinderen
8.45 uur	peuters van de dagopvang gaan op maandag-, dinsdag- en donderdagochtend met de pedagogisch medewerker naar het peuterprogramma om deel te nemen aan de activiteiten.
9.15 uur	gezamenlijk opruimen
9.30 uur	kring en fruit, sap
10.00 uur	verschonen en plasronde
10.30 uur	activiteit/ vrij spelen buiten spelen/geleid spel (dit wisselt wel eens)
11.45 uur	peuters van de dagopvang gaan weer terug naar het kinderdagverblijf
12.00 uur	boterhammen eten
13.00 uur	verschonen en plasronde, evt. slapen of rusten.
13.00-15.30 uur	geleid spel/ buiten spelen/vrij spelen
15.30 uur	kring met cracker en sap, groente voor de kleinsten
16.30 uur	verschonen en plasronde
16.30-18.00 uur	ophalen van de kinderen

Op verschillende momenten gedurende dag worden er kinderen opgehaald en gebracht in de kinderdagverblijfgroep. De peuters van de kinderdagverblijfgroep gaan als 'activiteit buiten de stamgroepruimte' op maandag, dinsdag en donderdag, tijdens de ochtenduren met een pedagogisch medewerker deelnemen aan het peuterprogramma. De peuters en pedagogisch medewerker gaan hiervoor naar de aangrenzende peuter/bsu ruimte. De kinderen die komen voor het peuterprogramma verblijven in de eigen stamgroepruimte, dit is de peuter/bsu ruimte.

Peuterprogramma

Voor kinderen van 2 tot 4 jaar bieden wij in op maandag-, dinsdag- en donderdagochtend een peuterprogramma aan. Dit programma bestaat uit een thema (over het algemeen hetzelfde thema dat groep 1 en 2 van de basisschool hanteren) met hierin allerlei activiteiten gekoppeld aan dit thema verweven. Zo zijn er taalactiviteiten (bijvoorbeeld boekjes voorlezen, kringgesprek), motorische activiteiten (bijvoorbeeld knutselen en bewegingsactiviteiten) en activiteiten gericht op het sociaal-emotionele (bijvoorbeeld beurt nemen én op de beurt wachten in de kring, samen leren spelen) in opgenomen. Aan het peuterprogramma nemen kinderen deel die aan het peuterprogramma komen, maar ook kinderen in de peuterleeftijd die de hele dag naar het kinderdagverblijf komen.

- 8.45 Binnenkomst: overdracht ouders, vrij spelen
- 8.45 Peuters van de dagopvang komen met de pedagogisch medewerker naar het peuterprogramma om deel te nemen aan de activiteiten.
- 9.15 “Kleine kring” waarin presentielijst wordt afgestreept (is iedereen er?), wie is het hulpje van de dag, behandeling van het dagritme (welke dag is het vandaag, wat voor weer is het vandaag, wat gaan we doen, wat is het thema?) en opruimen
- 9.45 plasronde
- 10.00 fruitmoment
- 10.30 Kiesmoment
- 10.30-10.55 verschoonmoment
- 10.50-11.20 Opruimen & buiten spelen
- 11.20 Koekjeskring: Hulpje van de dag mag de koekjes uitdelen;
- 11.45 Kinderen die deelnemen aan het peuterprogramma worden opgehaald, de kinderen van het dagverblijf die mee hebben gedaan aan het peuterprogramma gaan met de pedagogisch medewerker terug naar de dagopvang en aan tafel.

Eten en drinken

De eet-en drink-momenten zijn bij ons zoveel mogelijke gezamenlijk. De kinderen krijgen 's ochtends fruit, tussen de middag brood en 's middags iets kleins, bijvoorbeeld een cracker en/of groente. Tot de leeftijd van 1 jaar krijgen de kinderen bij ons groente. De kinderen krijgen op deze momenten ook iets te drinken. Baby's krijgen op hun eigen tijd de fles of het fruithapje. Het eten en drinken wordt volgens de behoefte van het kind aangeboden.

Net zoals bij de normen en waarden blijkt over het algemeen, dat de ideeën van collega's over het eten en drinken, in grote lijnen overeenkomen. Maar, de kleine verschillen kunnen het soms lastig maken. Met name voor de kinderen: Hoort een kind met een vorkje te eten? Moeten de korstjes ook opgegeten worden? Moeten ze eerst hartig en dan zoet?

Wij werken hierin kindvolgend en hanteren hiervoor geen strikte regels. De kinderen hebben ook ten aanzien van hun eten keuzevrijheid. Wel zorgen wij ervoor, dat er ruim voldoende afwisseling in gezonde voeding is. De keuze in minder gezonde voeding is enigszins beperkt. Wij stimuleren de kinderen om gezond en verantwoord te eten en te drinken.

Wij hanteren de volgende afspraken en aandachtspunten rondom de eet-en drinkmomenten:

- vóór het eten wassen wij de handen van onszelf en de kinderen. De grotere kinderen doen dit zelf.
- we zingen eerst voordat we gaan eten/drinken
- we laten de kinderen zelf het broodbeleg kiezen
- we laten de kinderen met de handen eten
- we zorgen voor een gezellige sfeer tijdens het eten
- we laten die kinderen vanaf 3 jaar zelf hun boterham smeren
- wanneer een kind iets niet lust, hoeft hij dit niet op te eten/drinken. Wel proberen, niet dwingen
- Na het eten wassen we de handen en het gezicht van de kinderen.

Groepsactiviteiten

Wij bieden een zo breed mogelijk activiteiteenaanbod aan, zodat een kind ook andere interesses leert ontwikkelen. Wij bieden de kinderen zoveel mogelijk variatie aan in activiteiten, maar stimuleren de kinderen ook om zelf een activiteit te leren kiezen en dan zelfstandig te kunnen spelen, zonder hulp van de pedagogisch medewerker.

Leeftijdgenootjes en het verlaten van de stamgroepruimte

Kinderen trekken automatisch naar hun leeftijdgenootjes, ze zoeken elkaar op. Wij stellen de kinderen hiertoe in de gelegenheid. Bijvoorbeeld op momenten dat de kinderen gezamenlijk in de hal, de speelzaal of buiten spelen. Dit zijn activiteiten buiten de eigen stamgroep ruimte.

Pesten

In de voorschoolse leeftijd is er nog niet echt sprake van pesten. Gedrag dat wij pestgedrag noemen (afpakken, jennen, slaan, negeren), is eerder een vorm van grenzen ontdekken of onderzoeken hoe en in hoeverre je je omgeving kunt beïnvloeden. Je zou kunnen zeggen, dat het andere kind eerder als 'proefkonijn' wordt gebruikt, dan dat het de bedoeling is het bewust te pesten. Dit neemt echter niet weg, dat het belangrijk is, dat wij de kinderen wel sturen, wanneer zij zich op een dergelijke wijze gedragen. Ook leggen wij uit dat het voor het andere kind niet leuk is. Tegelijkertijd proberen wij het kind, dat als 'proefkonijn' wordt gebruikt, weerbaar te maken.

Regels

Om samen prettig in een groep te kunnen functioneren, zijn regels nodig. Regels bieden structuur, waardoor de kinderen weten waar ze aan toe zijn, hetgeen een gevoel van veiligheid geeft.

Door heldere regels en de voorbeeldfunctie die wij in het navolgen hiervan hebben, leren kinderen het belang kennen van normen en waarden en hoe hiermee om te gaan.

Daarnaast leren zij zich aan regels te houden en het waarom van de regels kennen. Vaardigheden, die hen verder helpen op hun weg naar zelfstandigheid.

Wij leren de kinderen regels en omgangsvormen zoals:

- eerst opruimen voordat je met iets anders begint
- binnen lopen we, buiten rennen we.
- speelgoed is om mee te spelen en laten we heel
- met speelgoed om mee te gooien spelen we buiten.
- handen wassen voor we aan tafel gaan
- knutselactiviteiten worden aan tafel gedaan
- de bank is om op te zitten
- we praten normaal tegen elkaar en gaan normaal met elkaar om
- hand voor de mond bij het hoesten of niezen
- als een ander ergens mee speelt, moet je even wachten.
- je mag elkaar geen pijn doen
- elkaar uit laten praten en naar elkaar luisteren

Stamgroepen

Elk kind wordt geplaatst in een eigen groep, de 'stamgroep', dit kan zijn de peutergroep of de kinderdagverblijf groep de Kanga's.

De Kanga's (kinderdagverblijfgroep) zit, bij binnenkomst in het pand, aan de linkerkant en de peutergroep zit aan de rechterkant. Beide groepen kunnen 16 kinderen geplaatst worden. Voor het kinderdagverblijf is dit een groep in de leeftijd van 0 tot 4 jaar en voor de peutergroep is de leeftijd 2 tot 4 jaar.

Elke ouder komt binnen op de eigen stamgroep en draagt zijn kind over aan de pedagogisch medewerker. Er wordt gesproken hoe het thuis gaat, hoe het kind slaapt en wat er voor bijzonderheden staan te gebeuren. Nadat ouders afscheid hebben genomen mogen kinderen vrij spelen en later zal de pedagogische medewerker het dagritme gaan starten, zie hiervoor pagina 12 en 13.

De kinderen van het kinderdagverblijf die 2 jaar en ouder zijn gaan om 9 uur deelnemen aan het peuterprogramma. De kinderen maken gebruik van de 2de stamgroep ruimte en dit is het peuterlokaal. De kinderen kennen de medewerkers van het dagverblijf goed en vinden het dan erg leuk om eens bij de 'buurvrouw' te spelen. Daarbij komt dat het de leefwereld van de kinderen vergroot en zij in contact worden gebracht met nieuwe kinderen, maar ook nieuwe materialen, het gebouw en ruimtes. Dit biedt hun meer mogelijkheden tot ontdekken en tot ontwikkelen. Dit gebeurt natuurlijk alleen wanneer er voldoende plek is op de betreffende peutergroep.

In de eigen stamgroep worden de kinderen verzorgd, wordt er geslapen en wordt er gegeten. Vanuit de stamgroep worden activiteiten met de kinderen ondernomen.

Samengestelde kdv/bsv groep

Op rustige dagen (bijv. in vakanties, de woensdagmiddag en vrijdagmiddagen) vangen wij de bso kinderen op in het kinderdagverblijf. Er kunnen in principe maximaal vier kinderen in de bso leeftijd in de samengestelde groep terecht. Over het algemeen 'splitsen' wij op wanneer er een 2^e pedagogisch medewerker ingezet moet worden. Opvang van een kind in de bso-leeftijd in een samengestelde groep wordt natuurlijk vooraf met ouders besproken (bij rondleiding en bij aanvang van het contract). De bso kinderen en kdv kinderen worden opgevangen in de kdv ruimte. Het dagprogramma van het kdv is leidend en het dagprogramma van de bso sluit hierop aan. Er wordt voor beide leeftijdsgroepen voor een passend, op leeftijd activiteitenaanbod gezorgd. Bso-kinderen die een verklaring hebben om zelfstandig buiten te kunnen spelen mogen dit ook op een samengestelde groep. De emotionele veiligheid wordt gewaarborgd doordat de groep (afgezien van een incidentele ruiling of afname van een extra dag) steeds dezelfde groepssamenstelling heeft (bijvoorbeeld: steeds dezelfde groep kinderen op dinsdagmiddag) en altijd opgevangen wordt door een vaste pedagogisch medewerker. In geval van ziekte of verlof wordt zij vervangen door een van haar collega's, bij ieder kind bekend gezien de omvang van het personeelsteam.

Combinatiegroep kinderdagverblijf en voorschoolse opvang

Wanneer er minder dan vier kinderen tegelijk gebruik maken van de voorschoolse opvang, combineren we de vso kinderen met de kinderdagverblijfgroep. Wij vangen de kinderen van deze combinatiegroep op in de kinderdagverblijfruimte. Er wordt voor beide leeftijdsgroepen voor een passend, op leeftijd afgestemd activiteitenaanbod gezorgd.

Stimuleren van contacten

Wij stimuleren de onderlinge contacten tijdens de spel-, eet- en groepsmomenten. Wij proberen de kinderen bij elkaar te betrekken. Wanneer een kind weinig contact heeft met andere kinderen, gaan wij eerst met dat ene kind spelen en zorgen wij ervoor dat dit zo uitdagend is, dat de andere kinderen er vanzelf bij komen.

Net zoals volwassenen voorkeur hebben voor andere volwassenen, hebben kinderen ook hun voorkeur voor andere kinderen. Wij respecteren dit en dwingen kinderen niet om met andere kinderen te spelen, net zoals wij ze dat ook niet onthouden. Slechts wanneer kinderen een negatieve invloed op elkaar hebben, dan bemoeien wij ons ermee en leiden wij dit in juiste banen. Wij betrekken de oudere kinderen bij de verzorging van de kleintjes door ze bijvoorbeeld iets aan te laten geven, uitleg te geven, of te laten meekijken en helpen.

Vriendschappen

Hoe klein ze ook zijn, veel kinderen hebben een maatje. Vanaf een jaar of drie gaan kinderen vriendschappen aan. Vóór die tijd is er niet zozeer sprake van vriendschap, maar kan er wel sprake zijn van een hechte band. Het is met name de herkenning en de vertrouwdheid met elkaar, waardoor kinderen naar elkaar toe trekken. Als kinderen elkaar absoluut niet liggen, respecteren wij dit. Wel leren wij ze hiermee om te gaan en ook het andere kind te respecteren.

Wennen

Voorafgaand aan de formele plaatsingsdatum, stellen wij de kinderen en de ouders in de gelegenheid om te wennen aan de groep, de andere kinderen en de pedagogisch medewerkers. Het wennen is mogelijk indien het leidster-kind-ratio dit toelaat.

Het kennismakingsgesprek voeren wij samen met de ouders en het kind op de groep. Tijdens dit kennismakingsgesprek, spreken wij 1 á 2 wenmomenten af (over het algemeen is 1x 3 uur wennen voldoende).

Voor kinderen van het dagverblijf die doorstromen naar de buitenschoolse opvang, spreken we met ouders en kinderen ook maximaal 2 wendagen af. Deze wendagen zijn op de huidige opvangdagen. De benodigde wenperiode kan verschillen per kind en per leeftijd en is daarnaast afhankelijk van de praktische mogelijkheden, gezien het maximale aantal kinderen per groep, per dag.

2.3 De fysieke omgeving, zowel binnen als buiten

De inrichting van zowel de binnenruimte als de buitenruimte, is zeer bepalend voor de sfeer, gebruiksvriendelijkheid en het gevoel van geborgenheid en veiligheid voor de kinderen. Een goed ingerichte ruimte nodigt kinderen uit tot spelen, ontdekken en gezellig of rustig samenzijn. Als de omgeving tegemoet komt aan de basisbehoeften van kinderen, komen de meeste kinderen vanzelf tot spelen, leren en het oefenen van vaardigheden die belangrijk zijn voor hun ontwikkeling. ikOOK! besteedt daarom ruime aandacht aan de inrichting van de binnen- en buitenruimte. Hieronder volgt, in alfabetische volgorde, een opsomming van onderwerpen, die met de fysieke omgeving te maken hebben.

Beschrijving binnenruimte locatie ikOOK! Nederweert kinderdagverblijfgroep

De groepsruimte van de dagopvang is bestemd voor een verticale groep met maximaal 16 kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar. Wij hanteren de wettelijke richtlijnen met betrekking tot de leidster-kind ratio. Kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar die naar de dagopvang komen nemen in de ochtend standaard deel aan de peuteractiviteiten.

De groep heeft een eigen, huiselijk ingerichte ruimte met een aan de kinderen en veiligheidsnormen aangepaste inrichting en speelgoed. Er is:

- * een verschoonruimte,
- * een aparte slaapruijme voor kinderen (met vanuit de groepsruimte directe toegang tot de slaapruijme),
- * een peuterlokaal waar het peuterprogramma gedraaid wordt,
- * er wordt op maandag-, dinsdag- en donderdag middag door de peuters van 2,5 jaar tot en met 4 jaar gebruik gemaakt van hetzelfde klaslokaal om te rusten.
- * en er is een sanitaire ruimte met kleine toiletten voor de peuters.

In de groepsruimte zijn de volgende hoeken gecreëerd:

- o Een tafel om gezellig gezamenlijk te kunnen eten. Aan tafel is er een kinderstoel aanwezig waar de kleinste kinderen kunnen zitten. Aan deze tafel word ook geknutseld of een spelletje gedaan.
- o De huishoek met een laag tafeltje en een keukentje om samen te kunnen 'koken' en 'thee te drinken'. Tevens zijn hier ook poppen en een kinderwagen te vinden. Deze hoek is uitermate geschikt om 'doen-alsof' spel en interactie tussen kinderen op gang te brengen
- o Naast de huishoek is er ook een bouwhoek, waar met blokken gebouwd kan worden. Deze hoek wordt ook vaak gebruikt om met auto's te spelen.
- o De hoek waar onze bank staat wordt gebruikt voor gezellig moment met de kinderen in de ochtend. Het is een rustige plek om baby's de fles te geven of om voor te lezen en even lekker bij een pedagogisch medewerker op schoot te kruipen en te knuffelen.
- o Voor de kleintjes is er een box van waaruit ze de groepsruimte in kunnen kijken en zo contact kunnen houden met de pedagogisch medewerker en de andere kinderen.
- o In de opvangruimte staat een kast waar voor ieder kind een eigen opbergbak in zit. U kunt daar een set reservekleding, een slaapzak en (indien nodig) een knuffeltje met speen van uw kind in leggen.

Beschrijving binnenruimte locatie ikOOK! Nederweert peutergroep

Het peuterprogramma van ikOOK! Nederweert heeft een eigen ruimte met voldoende en verantwoord spel- en ontwikkelingsmateriaal, dat bij de leeftijd van de kinderen past. Voor het peuterprogramma ikOOK! in Nederweert geldt hierbij, dat de groepsruimte meerdere hoeken heeft. Een deel van de ruimte is ingericht als bouw/autohoek. Er staan lage tafeltjes en er is een grote tafel waaraan geknutseld kan worden of spelletjes worden gedaan. De lage tafel in de buurt van het keukenblok gebruiken wij om te knutselen. Er is een hoek waar kinderen zich kunnen verkleeden en we hebben een meubel waar je rustig een boekje kunt lezen. In de ruimte staat een 'zand'tafel. Deze is echter (meestal) niet gevuld met zand, maar (vaak) met andere materialen. De kinderen hebben altijd veel plezier aan het spelen met deze tafel.

Er is een kring waar de ochtend gestart, het fruit gegeten en de dag afgesloten wordt. ikOOK! heeft in deze ruimte open en gesloten kasten. In de open kasten staat materiaal dat kinderen dus zelf kunnen pakken. De kinderen kunnen al naar gelang hun ontwikkeling en belangstelling gebruik maken van de verschillende hoeken en mogelijkheden die het gebouw te bieden heeft.

In het lokaal staat een inbouwkeuken. In de sanitaire ruimte zijn kindertoiletjes voor de zindelijke peuters. Ook staan er potjes voor de kinderen die zindelijkheidstraining krijgen en die nog niet op het kindertoilet kunnen/willen. De sanitaire ruimte is voorzien van een wastafel op kind hoogte.

Beschrijving buitenruimte locatie ikOOK! Nederweert

De buitenruimte van de dagopvang van ikOOK! is in 2014 ontwikkeld en ingericht. De ruimte is ingericht met kunstgras, keien, palenwandjes en tegels. Op het gras staat een speelhuisje en een glijbaantje. Er is voldoende rijdend materiaal (fietsjes, loopfietsjes) aanwezig waarmee de kinderen kunnen spelen.

De buitenruimte voor de peutergroep is in 2015 gecreëerd. De ruimte is ingericht met een zandbak, een tuin en tegels. Deze ruimte is af geschermd met poorten die gesloten worden als de peutergroep naar buiten gaat.

Slaapruimtes

Wij zorgen ervoor dat de slaapruimtes goed geventileerd worden en voorzien zijn van een beeld-babyfoon.

In de slaapkamer maken wij gebruik van stapelbedjes. Bovenin slapen de allerkleinsten, onderin de grotere kinderen. De bedjes zijn gecertificeerd en worden jaarlijks gecontroleerd op veiligheid. Indien er meer kinderen op een dag slapen dan dat er bedden zijn in de slaapkamer dan wordt het peuterlokaal omgebouwd tot slaap/rust kamer voor kinderen vanaf 2 jaar. Hiervoor gebruiken wij stapelbare lage bedjes die wij dagelijks opzetten en weer opruimen. De pedagogisch medewerker gaat met de oudere peuters naar het peuterlokaal, legt de kinderen in bed en wacht totdat het rustig is.

De slaaptijden van de kinderen worden bijgehouden en opgeschreven. Vaak maken wij gebruik van een muziekdoosje in de slaapkamer. Het naar bed brengen verloopt in een rustige sfeer. Eerst worden de kinderen verschoond, dan gaan ze naar bed, maar niet eerder dan dat wij ze even heerlijk geknuffeld hebben. Wanneer een kind moeilijk in slaap komt, dan gaat de pedagogisch medewerker erbij zitten en streelt, wrijft of zingt het kind in slaap.

Veiligheid

Fysieke veiligheid is uitermate belangrijk, daarom voldoen onze gebouwen aan alle voor de kinderopvang geldende wet- en regelgeving.

Jaarlijks houden wij een ontruimingsoefening, samen met de kinderen. In het kinderdagverblijf maken wij hierbij onder andere gebruik van één of meerdere ontruimingsbedjes.

Psychische veiligheid is minstens zo belangrijk. Hoe wij die bieden, dat blijkt uit hetgeen omschreven in de paragrafen 2.1 en 2.2.

2.4 Ons activiteitenaanbod

Wij bieden zowel structureel als incidenteel activiteiten aan. De structurele activiteiten zijn vastgelegd in het activiteitenplan per locatie. Thematisch wordt hierbij aangesloten bij de thema's die de basisschool hanteert. Methodisch zorgen wij ervoor dat elk thema uitgewerkt wordt met voldoende activiteiten op cognitief, motorisch, creatief en sociaal-emotioneel gebied. Ook besteden wij aandacht aan taalontwikkeling en uitbreiding van de woordenschat. De incidentele activiteiten vinden dagelijks plaats, aangepast aan de kinderen, het moment en de mogelijkheden van die dag. Wij hebben niet gekozen voor een specifieke (VVE) methode. Veel elementen die in deze methodes terugkomen worden echter wel verwerkt in de activiteiten die wij met de kinderen doen. Concreet wordt dit vorm gegeven, door in de groepsruimte en de centrale hal, hoekjes te creëren waar kinderen heel gericht kunnen spelen. Op de groepen zijn bijvoorbeeld een huishoek, bouwhoek of leeshoek terug te vinden. Op de groep is er ruimte om de knutselwerkjes van het thema op te hangen/ neer te zetten. Door verschillende activiteiten aan te bieden die aansluiten bij het thema leren de kinderen nieuwe begrippen en vaardigheden.

Er worden thema's gekozen die dicht bij de beleavingswereld van de kinderen liggen. Door middel van diverse activiteiten leren de kinderen steeds meer over het thema, hun woordenschat wordt vergroot en de kinderen leren nieuwe vaardigheden. De activiteiten die aangeboden worden zijn heel divers en gaan verder dan de traditionele plakwerkjes. Zo zijn zingen, dansen, muziek maken, gymmen en buiten spelen ook activiteiten die wij aanbieden.

Hieronder volgt in, in alfabetische volgorde, een overzicht van de activiteiten die wij aanbieden.

Buiten spelen

Wij streven ernaar om dagelijks met de kinderen naar buiten te gaan. Voordat de kinderen buiten gaan spelen, controleren wij het buitenterrein op zwerfafval. Als de kinderen buiten spelen, mogen ze zelf kiezen wat ze willen gaan doen. Daarbij hanteren wij regels als:

- goed uitkijken voor andere kinderen als je op de fiets zit
- zand blijft in de zandbak
- op de billen glijden en niet gaan staan op de glijbaan
- netjes wachten tot iemand van de glijbaan is.

Feesten

Ieder kinderdagverblijf organiseert jaarlijks een feest (bijv. een nieuwjaarsborrel, een diner voor en door kinderen of een zomerfeest). Hierbij worden ook de ouders en de oudercommissie ingeschakeld. Ook worden de gebruikelijke feesten gevierd zoals, Pasen, kerst en sinterklaas. Hoe uitbundig iets wordt gevierd, hangt af van de samenstelling van de groep. Zijn er veel kleintjes, dan wordt het wat rustiger gevierd.

Thema's

Eenmaal in de vier tot zes weken hebben wij een ander thema, wat in overleg met de leerkrachten van de onderbouw gekozen en uitgewerkt wordt. Soms worden de ouders erbij betrokken en wordt aan hen gevraagd iets van thuis, in het kader van het thema, mee te nemen. De thema's worden in samenspraak met de leerkrachten van groep 1 & 2 bedacht en per kwartaal vastgelegd.

Uitstapjes & Wandelen

Soms vinden er uitstapjes plaats met de kinderen. Eén of twee kinderen worden bijvoorbeeld meegenomen wanneer er boodschappen gedaan worden, of zomaar om een wandeling te maken. Of wij gaan wandelen hangt ook af van het aantal kinderen dat aanwezig is en van hun leeftijd. Een geliefd uitstapje is de kinderboerderij, de speeltuin, de bakker en de bibliotheek.

Verjaardagen

De verjaardag van ieder kind wordt gevierd. Dit kan samen met de ouders, maar dit hoeft niet. De groep en een stoel worden versierd. Er wordt een verjaardagmuts gemaakt en er worden verjaardagsliedjes gezongen. De traktatie voor uw kind wordt door u zelf verzorgd. We stellen het op prijs als u hierbij kiest voor een gezonde traktatie. Wanneer ouders niet bij de verjaardag van hun kind aanwezig kunnen zijn, kunnen er op verzoek foto's worden gemaakt.

2.5 Het spelmateriaal dat wij aanbieden

Wij zorgen ervoor voldoende spelmateriaal te hebben, om alle ontwikkelingsgebieden te kunnen stimuleren. Ook houden wij rekening met verschillen en interesses in cultuur, geslacht, leeftijd, etc. Om alle ontwikkelingsgebieden te stimuleren, worden er iedere dag activiteiten aangeboden, die aansluiten op de leeftijd en het niveau van de kinderen. Is een kind aan iets nieuws toe, dan wordt hem dat aangeboden. Hieronder volgt, in alfabetische volgorde, een opsomming van ontwikkelingsgebieden en het spelmateriaal dat wij daarbij aanbieden.

Audiovisuele middelen

Wij maken zeer bewust gebruik van audiovisuele middelen. Zo staat de radio nooit aan. Wel wordt er op een geschikt moment een CD gedraaid met bijvoorbeeld kinderliedjes of rustgevende muziek.

Cognitieve ontwikkeling

De cognitieve ontwikkeling wordt vaak spelenderwijs gestimuleerd. Vanaf een jaar of drie, heeft de cognitieve ontwikkeling extra aandacht. Wij lezen boekjes, zingen liedjes, beantwoorden 'waarom vragen' en leggen heel, heel veel uit! "Als je dit doet, gebeurt er dat. Als we dit nu afspreken, betekent dit dat ..." etc. Kinderen doen veel na. De pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie hierin.

Creatieve ontwikkeling

Wij stimuleren de creatieve ontwikkeling, door de kinderen met diverse materialen te laten omgaan. Zo gaan wij de ene keer verven met een kwast en de andere keer met vingerverf. Wij laten de kinderen experimenteren met materialen. Bij de wat grotere kinderen zie je dat het resultaat al snelt telt. Desalniettemin besteden wij veel aandacht aan het proces en de (leer)ervaring van het kind en richten wij ons niet alleen op het resultaat.

Emotionele ontwikkeling

Voor baby's zijn herhaling en structuur een voorwaarde voor een stabiele, emotionele ontwikkeling. Daarom heeft iedere groep een vast team van pedagogisch medewerkers. Het spelmateriaal dat wij baby's aanbieden is eenvoudig en is verschillend van vorm, kleur, materiaal en geluid. Spelen geeft kinderen voldoening en plezier. Voor kinderen is spelen een natuurlijke manier om dingen te leren en om te leren omgaan met emoties. Door zelf te doen, te ontdekken wat er allemaal mogelijk is en problemen op te lossen, krijgt het kind inzicht in hoe de wereld in elkaar steekt en de mogelijkheid voor expressie van gedachten en gevoelens. Door het aanbieden van verkleedkleden, creatieve activiteiten, het naspelen van situaties en fantasiespel, stellen wij de kinderen in de gelegenheid zich hierin te ontwikkelen.

Motorische ontwikkeling

Bij de verwerving van de verschillende grove en fijne motorische vaardigheden, is het voor een kind van belang dat het de mogelijkheid krijgt om allerlei bewegingen uit te proberen. Baby's leggen wij daarom bij voorkeur op een mat op de grond of in een ruime box.

Wij zorgen ervoor, dat er voor de kinderen voldoende en uitdagende bewegingsruimte is, zowel binnen als buiten. Daarnaast bieden wij gevarieerd spelmateriaal aan voor ontwikkeling van zowel de fijne als de grove motoriek. Denk aan kralen rijgen, bouw materiaal, blokkendozen, puzzels, etc. We dagen de kinderen uit tot bewegen en het oefenen van nieuwe motorische vaardigheden.

Sociale ontwikkeling

Behalve dat wij diverse spelletjes en activiteiten aanbieden die de kinderen samen kunnen doen, kun je stellen dat met name de groep een belangrijk leermiddel is, in de sociale ontwikkeling van het kind. Eerder in dit document is dit onderwerp al uitgediept.

Taalontwikkeling

Door het gebruik van taal, is communicatie mogelijk. Dit kan met behulp van verschillende soorten taal zoals gesproken taal, lichaamstaal of geschreven taal. De taalontwikkeling wordt sterk beïnvloed door de omgeving en is essentieel voor processen als denken, redeneren, socialiseren, interpreteren. Wij stimuleren de taalontwikkeling van de kinderen door veel te praten, door uit te leggen en te benoemen wat we doen, door het zingen van liedjes en door voor te lezen, waarbij wij moeilijke woorden niet schuwen. Interactief voorlezen is hier een belangrijk onderdeel van.

Als wij weten dat een kind kan praten, dan nemen wij geen genoegen met wijzen.

Wij spreken geen babytaal tegen de kinderen. Zo nodig verbeteren wij de kinderen, maar dat doen wij dan op speelse wijze. Minstens zo belangrijk is het communiceren en gebruik maken van onze lichaamstaal. Zowel de lichaamstaal van de pedagogisch medewerker, als die van het kind.

Zintuiglijke ontwikkeling

Baby's moeten in de gelegenheid gesteld worden om hun omgeving af te tasten en te ervaren of er nog iets te zien, te horen, te proeven of te ruiken is. Wij zorgen er daarom voor dat de omgeving rijk is aan prikkels, maar ook weer niet zoveel, dat zij erdoor overspoeld worden. Wij bieden de baby's dan ook heel bewust prikkels aan. Het is dus niet zo, dat iedere baby 'automatisch' een mobile of babygym in de box of op de grond heeft.

Bij de grotere kinderen stimuleren wij de zintuiglijke ontwikkeling door variatie in activiteiten aan te bieden. Op auditief gebied doen wij dit door interactief voor te lezen, naar liedjes te luisteren en te zingen. Als we aan tafel eten benoemen we wat we proeven. Door de kinderen met diverse materialen te laten spelen zoals zand, water, klei, verf, etc, leren zij dat deze materialen anders aanvoelen.

Nawoord

Wij hopen dat u ons pedagogisch werkplan “Zo zijn onze manieren!” met belangstelling gelezen heeft en een goede indruk heeft gekregen van wat wij allemaal doen en waarom wij dat zo doen. Heeft u nog vragen? Vragen! Wij staan u graag te woord.

Graag tot snel!

Team *ikOOK!* Nederweert